

ZAKARIA

Vilo Kanis

www.literatlik.sk

Hrdza

Ryžolet

Kuchárku menom Elza
si uctiť oblízaním prstov. Každého
mastného
zvlášť.
Vo zvyšných štyroch kútoch miestnosti
melie mrmlavý hebrejský mlynček
Eli... Eli... Eli...
a z dlane sa stáva
miska na šolet.

Zabehnuté spiace husle v kúte.
Stojí opitý vojak.

Pach

Hladina klesá, v jedinom
ocel'ovom víre zaniká,
rúti sa do seba. S ňou aj
ja.

Tanečník boží,
tanečník na tenučkej niti
medzi včerajškom a zajtrajškom,
so záchrannou sieťou dneška
napnutou kdesi
hlboko
dolu.

Dnom umývadla,
po nepravdepodobnej
pachovej diaľnici,
putujú mravce a ich
cesta je skutočná,
divá, tenká a pulzujúca
ako žilka v spiacom oku.

Na Vianoce

Zjesť oplátku
s medom a cesnakom,
omrvinky zhrnúť
do papierovej
vreckovky.

Hrst'ou soli cez ľavé plece,
pokiaľ to dovoľia rozmery stola,
trafiť diabla do oka.

Aby ten budúci
bol o niečo lepší.

Pozrieť sa
do zakalenej dúhovky
vianočného kapra
a uvidieť

dokorán otvorené
rybie nebo.

Šlabikár

Taký veľký Samo,
a tak málo zje.

Taký chudý
rebroň z neho
bude.

Skaderuka,
stadenoha,
skadeústami dopíja do dna
svoj stadepohár.

Týždeň má sedem dní,
sedem očiek
na pančuche.

A od rána do večera by ho
nejaká chcela ochraňovať.

A od rána do večera by ho
nejaká
chcela.

V mene matky,
dcéry
a duchny svätej.

Na Jána I.

Pod stromami tancuje
tá žena dvoch tváří, bosá zimozel'ová žena.
Tancuje s lesom, s jeho neviditeľ'nými
divými mužmi, strieda ich, postupuje
od jedného k druhému. Triaška,
ktorá sa jej zmocňuje, vždy keď zacíti ich
spaľujúcu vôňu, jej nedovoľuje dýchať.
Zvrťajú ju stále dokola, dokola,
dokola.
Nakoniec jej
vyhryznú
kľúčovú dierku
do srdca, odomknú, zamknú,
odomknú, otvorí dokorán.

Pod stromami leží
tá sladká, ktorá ochutnala oheň,
zapila ho lístím.
Tá žena, ktorá videla,
ako svätý Ján
berie vtáčatám piš'alky,
aj to, kam
ich potom dáva,
kto tam potom
na ne hrá.

Host'

Októbrová krajina
s októbrovými zvieratami.
Na svahu nad kasárňami
sa pasie koza,
možno dve.

Som tichý muž. Tichý,
tíško spievajúci
októbrový muž.

Raz, neviem ešte kedy,
si k sebe prispievam
jednu októbrovú ženu.
Jednu tichú októbrovú ženu,
ktorá sa so mnou tam na tom svahu
zahrá na skrývačku.

A tá koza rohatá
nás do pol boka
odráta.

Ďalšie plátna

Je päť hodín ráno,
deň vo svojej orgastickej
fáze. Začína sa
tisíca repríza
trháka s vychádzajúcim slnkom,
s pavúkom klusajúcim k mojej nohe,
jeho tušeným dychom.
Riedka tráva,
či skôr iba jej prvá jarná
predzvesť, plus všetko to okolo,
pláva v pokojnej rannej
plodovej vode.
Je počuť tikot kolovrátko,
ktosi tká,
ktosi zo svojich vlasov tká
svadobný závoj
alebo priestranný koberec.

A-muž

Padajúcemu kameňu
nastavím tvár, blízko k oku.
Zo všetkých športových disciplín
som už iba na skok
od diaľky.
Som alfa-samec.
S jedinou nepochopiteľnou úlohou
prežiť ťa za každú cenu,
aj zajtra ráno sa prebudím a
rozdúcham tvoje
vychladnuté lono.
Spomínaš na deň, keď si počula
spievať blázna
o storočnom daždi? (Spomínaš
na mŕtvu povrazochodkyňu... ako vlastne
môže niekto strieľať
do takej krásy!)
Varím svoju alfa-polievku,
prská a syčí na sporáku.
Na obed si do nej
nadrobíme havrany.

Cigáni

Tri farby oblohy, tri škvrnny na palete
začínajúceho minimalistického
maliara. Na severe
rozvláčna modrá, známa obloha z dovolenkových
katalógov, farba neznámych očí, smutných
pondelkov, náhodných plavieb
v mori nevädzí.
Na východe zasa žltá, nafúkaná
tvár ázijského bôžika z korytnačiny, nepríjemne
neprístupná. Nakoniec
juh. Sivota jeho pahreby, farba univerzitných
kabinetov.

Tri motýle na čiapke popoludnia, zachytené
kamerou z prstov na celuloid sietnice.

Z bezfarebného západu
křčovitým chodníčkom z útrov svojej
medenej minulosti prichádzajú
deloreskere čhave – tak sme tu.
Opodiaľ stojaci svätý Antonko za nimi
hrozí popraskanou
ružovou pästičkou, s'ťažuje
sa tráve;
ukradli mu nos medzi očami.

Ďalšie vlákna

Je desať hodín večer, spánok.

Ani za svet nepohladi.

Vyčkáva.

Zo starostlivo rozpleteného

Gordického uzla

sa stala

obyčajná šnúra na bielizeň.

Otázka času

Na konároch visia košele,
pestrofarební obesenci
s tými najkrajšími vzdušnými telami.

A vyzliekanie pokračuje ďalej. Postupne
zhadzujeme kožu,
svaly,
kosti,
až po najsúkromnejšiu nahotu.

Ako som už kdesi povedal, rovina.
Rozprestiera sa všade okolo, nič nebráni
vo výhľade, nič. Vetríme, vt'ahujeme vzduch
rozšírenými nozdrami, kým sa neozve
známe chvenie v slabinách,
sladká hypnotizujúca bolesť sprevádzajúca lovca.

Vyrážame...

A je len otázkou času, kedy zachytíme
stopu, ja, alebo môj túlavý pes
s očami plnými vlčích makov.

Keď chodím

Mám rád polia, priznávam
sa bez mučenia.

Keď sa kľukatá cestička, predtým ostrá
ako bič, rozpletie do mäkkých
prašných remenčekov
a už viac neublíži.

Keď ma jarabica, stará známa,
svojím jačaním vyľaká takmer na smrť
a sopľavé slimáky sú pomalé
ako ruské hodinky.

Keď nad tým všetkým tróni zavalité
dvojmyselné slnko.

So škvrnami,
nepoškvrnené.

Dvojča

Stretli sme sa
pred opusteným domom.
Naše ruky si takmer
rozdrvili kosti, naše
pohľady sa zastavili
v tom istom neexistujúcom bode
za horizontom.
Krv v našich žilách
zmenila svoj smer, zostali
sme stáť, dorozumievajúc sa bez slov.
A niekto v nás
sa dymovito,
hvízdavo smial.

Ako som povedal, rovina

Zakaria.

Hlavou proti hlave,
múry sú zrúcané.

To je vymyslená krajina,
čierny kamienok pod jazykom,
to sú skutoční ľudia,
čierny kamienok v ústach.

To som aj ja.

2x denne niečo, čo obsahuje
acetylamínónitropropoxybenzol,
2x denne komm, süsser Tod,
zu mir.

A z tých kecov, čo vysielajú
rádio v mojej hlave,
už sa mi, dušička,
v duši čaká.

O krvi

Hovoríme tu
o neodolateľnej vôni
muža,
hovoríme
o krvi.

Hovoríme, aj keby sme
mohli radšej mlčať,
alebo, tak od dna,
zahrešiť si
do pohára.
Čakať,
kým sa naslinené
oko odbrví.
Koniec je dobrý.

Odchádzame nasmelo,
pretože sa smelo,
ale nechcelo.

Raz za sto rokov

Chuť kakaa sa stratila. Vnímam
iba prach a kontúru poľa,
o ktorom sa šepká, že raz
za sto rokov naň
pršia žaby a ryby.

Chlapi si dnes privstali,
vyrazili skoro.
Ešte som spal, no keď som sa prebudil,
hneď som sa rozbehol za nimi.

Každú slivku preglgnem na trikrát.
Je sladká ako rozhrýznutá pera.

Hriech

Po schodoch z detstva
prichádza môj brat
Kain.
Sme nahí.

Niekde medzi nami
je krv.
Staršia ako ktorýkoľvek
z nás, dokonca staršia
ako obidvaja dohromady
a istá
ako amen v Otčenáši.

Pevne zviazaní
pupočnou šnúrou
rokov a ich ozvien.

Tancujeme pas de deux.

Opravy

Cez studňu som pre istotu prehodil
zopár dosiek.

Strecha už potrebovala
trochu červene
na vpadnuté starecké líca, ale
komín je ešte stále chlapík,
prefikne každú mrákavu,
každý zdrap
roztrúsenej hmly.

Tak sem chodievam, mama.
Prostredný z tvojich troch chlapov,
ruky za chrbtom, sedím tvárou
k stene, spod rozopnutej košele
mi zvedavo vykúka
môj súkromný kúsok púšte.

V púšti je domček, v domčeku stolček,
na stolčeku pohár, kľúče,
tlejúci popolník.

Balíček kariet, na vrchu
červená dáma
v čiernej
bielizni.

Tváre

Ako sa tak naťahujem
rukami za svetlom...

Deň spadol náhle na kolená, na hodinkách
zostalo ešte pár nevytrhnutých
prázdnych minút. Tváre
na rozkolísanej hladine sa skrúcajú, mraštia,
nadobúdajú podoby rybích papúľ. Voda priľne
k telu,
telo k vode,
telo zakončené dvoma slepými ramenami.

Lampou, sľepňajúcou svetluškou, skrátiť
zbytočný priestor medzi mnou a
predo mnou náhle sa zjaviacim pobrežným domom.

Na Jána II.

Pod stromami sedí
muž; číta z hviezd,
číta z mihotavej mliečnej dráhy
svätójánskych mušiek
Na siedmy raz
porodený, matka prišla aj odišla s letom,
s cigánmi. Sedem výkrikov
preťalo tú tichú bledú noc
na konci júna.

Pod stromami hľadá
známy smiech, čaká
tú, ktorá určite nepríde, nechytí ho
za ruku. Neuvidí jej do tváre.

Nepočuje, ako mu hovorí,
priprav sa, moja malá láska s očami
farby medi, na dlhú cestu,
odletíme spolu.

Si vtáčia žena, som včelí muž.

Príliv číslo tri

Pena. Kôra, taká hustá,
že udrží mincu.

Alebo zabudnutý
dievčenský drevák.

Mydlová bublina zaskakujúca
za slnko sa na ostrom
stebľe trávy neprizná.

Skús ma nájsť,
a pritom sa neutopiť
v mojom tekutom tele.

Skús ma zabiť,
a pri tom si neotupiť
svoj papierový nôž.

Canina

Niečo vo mne rastie.

Len neviem,

či to vyjde na povrch hlavou

alebo nohami

smerom

do zeme.

Dnes všetkých

pozývam

na psie víno.

Do baru na križovatke

tretej a štvrtej cenovej,

žiadny rokenrol,

len zadymený

džezík.

Kde večerný vzlyk

je iba ďalšia dávka kalcia.

Predposledné

trúbenie

na predposledný súd.

Hrdza

V zadnej skepse nohavíc
hrst' drobných. Hrdza
vo vlasoch
a v ústach.

S úsmevom príliš širokým
na pšeničný chodníček,
takto sa chodievala
s džbánom pôvodu
až na samý kraj detstva.

V hrdzavejúcom ráme
spola prekrytý blatom ten,
čo z nás sníma hriechy
ako obrazy zo stien
galérií.

V hrdzavejúcom ráme obklopujú
nás polia, hrdzavá
štica obilia.

Pšeničná cestička.

Zďaleka.

Nemá pravdu.

Nezvládnutý pôrod

(uspávanka pre dva unavené hlasy)

V DOME s číslom čítaným odpredu aj

(v tomto nepriateľskom dome)
odzadu rovnako, takže nezablúdiš,
ani keď sa vraciaš.

Umývaš sa
ako krv zo
(vraj nastali nejaké komplikácie a
unavené hlasy, ktoré prišli do tvojho
ospalého tepla, sa ti snažia
nahovoriť, že je mŕtve,
je mŕtve)
stola po nezvládnutom pôrode.

Každý deň by si sa
mala volať inakšie, ale dnes
(Petra po grécky znamená skala
a Skala sú zasa schody, možno
tie v tomto dome, ktorým nedovidíš
konca)
určite Petra.

Ten pravidelne odkvapkávajúci
(kým si sa naň nespýtala unavených
hlasov, pokladala si ho za
pascu nemocničného budíka)
zvuk bola malá dúhová gul'ôčka
vypustená na najvyššom poschodí.

ZAKARIA, NAJŠIRŠÍ ZÁBER.

Uzlíkový záznam v nevyklíčenom obilí
zo začiatku jej
(pálenie kníh tu už bolo a
dôjde aj na zabíjanie koní)
nového veku.

Keď nastane ten deň,
ani moje dieťa
už viac nebude čakať.

Popamäti
nájde svoju kolísku
medzi ostatnými kosťami, vyšplhá sa do nej
a mocne sa privinie k svojej prvej ozajstnej
bábike z odstrihnutého
(ženy prinášajúce dary,
na očiach, spánkoch a ústach
navždy poznačené čepeľou
pohľadu, ktorý sa im naskytne)
oslieho ucha.

Keď nastane ten deň,
ani moje dieťa v tebe
už viac nepočká
a samo si prehryzie cestu von.

To dieťa
(náhliace sa
domov v predtuche výprasku,
napnutej nad ním ako luk)

VO MNE.

To dieťa
(aj napriek slučkám, ktoré sa okolo mňa
sťahujú, napriek neodmysliteľnej
cigarete v ruke,
navzdory pohlavným orgánom
priemerného dospelého muža)
vo mne.

Vydáva sa na prvé nehlučné
výpravy zvedavým snehom
a ranný štekot budíka
ho ešte vždy desí.

Slnko je
(dvakrát ju
obtočíš okolo prsta,
a budú Vianoce)
opička na gumičke.

Opísal som ju už
(moju malú Künstlergöttin dojčiacu v
baptistériu polorozpadnutej kaplnky svoje
mŕtve dieťa, ruky, ramená, nos a prsia
posiate svetlými škvrnkami, malými
jazvičkami, kde ju vybozkávalo
malomestské slnko)
asi tisíckrát.

Ani lístok sa nepohne
(pod masťou oblohou farby polievky
všetko stráca svoju **DIVO-KOŠŤ**)
v tejto antibúrke.

Všetky cesty
vedú z Ríma
sem,
nikam.

Vollmund

(venované 5)

Plátno

Všetko sa dá.

Ruská ruleta v Mníchove

a prvé kone,

ktoré si kedy videl.

Brat má teraz takú zvláštnu chrípku –

na všetkých zvysoka kašle.

Chceš s chlapmi víno jesť,

chlieb piť

a možno na vodu sa premeniť,

miesto toho v januári nachádzaš

tú malú, čo ju prešiel vlak.

Všetko sa dá,

na čo chceš,

zabudneš.

Ostatné

ostane.

Ovocné počty

Zrátal som hrušky s jablkami
a vyšli mi jahody.

Také, na aké niekedy
tvrdnú hroty bradaviek.

Vydelil som to celé hroznom
veľkým voňavým strapcom,
a všetko bolo na najlepšej ceste
k sladkým čerešňiam.

Ale keď som odrátal ríbezle,
zostali mi iba trpké trnky.

Slina

Prisuniem sa. Starci okolo
si myslia svoje,
ja zasa svoje a vzduch
by sa tu dal prisámbohu
krájať.

V krivkách
mladej prichádzajúcej ženy
vytuším teba,
v jedinej sline
vôňu, ako keď som si
naposledy do teba
namočil prst.

Chodíš po vodu,
kradneš im pohľady,
po nebách sa váľaš.

Chodíš po vodu...
možno po vode!

Nôž

Moja malá láska,
vezmi ma so sebou.
Do zaprášených negatívov,
do raja zažltnutých
nedokonalých fotografií.
Daguerrotypicky
sa tam ostatným ukážeme v pravom svetle
starého rodinného lustra,
aj so všetkými tými
háčkovanými hlúposťami okolo.
Pamäť ako nôž
si prereže
cestu telom
a na tvojej plochej hrudi
sa poklzne.

Dievčatko

Kričí, ale je to krik spod
vody, máva rukami,
ale je to tieňohra
na stene.

Čajník postavený tvárou v tvár
pred nový deň odpíska ďalší zápas,
ďalšie výhry, remízy, ďalšie prehry.
Čajník – cínový vojačik bez tanečnice,
bez nôh, so zadkom v modrom
plameni.

Pije čaj a striasa zo seba úzkosti.
A (možno) potajomky vyskakuje
oknom a (možno) sa túla po strechách,
odhadzujúc – jeden po druhom –
svojich deväť
ženských životov,
ako keď dievčatko skalpuje
sedmokrásku – má rád, nemá rád.

Olúpe sa raz za dvadsaťosem
dní ako stena maternice.

Na juh

Biela v susedstve bielej,
a ešte stále padá.

Na hruške sa pred rokom
obesil tulák,
z tej sa nepáli. Bola
si tu.

Bola si tu, v snehu pod oknom
som videl stopy
smerujúce na sever.

Vymenila si obrus,
vyvetrala miestnosť, na stôl
si položila dva mlynčeky.

Jeden na čiernu
a jeden na bielu kávu.

Rovina

Zakaria, telo z môjho tela,
zvuk môjho hlasu.
Rovina, rovina, rovina.
Nikde nablízku ani len náznak vrchu, vetra,
kaluže. Môj súkromný
pohyblivý tieň pod nohami, keď
kráčam popraskanou
škaredou hlinou,
ktorá kedysi mala byť poľom.
Až z konca hánky
zotretý pot. Z pohľadu vyčítaný
biely zväčšujúci sa dom, dve stoličky,
stôl na troch nohách

a nebezpečný, nekonečný labyrint
štyroch stien.

V miestnosti, v ktorej strede
stojí sklený stĺp
s jazvou neroztaveného kremeňa
ťahajúcou sa v grimase od ucha k uchu,
mám zrazu ústa plné
divých, neznámych piesní,
čudesných slov, z ktorých každé
ma môže udusiť.

Búda

Z očí som zišiel,
ale takto sa na mňa
nezabúda!
Na dvore za garážami
zostala búda
pre psa.

Volal sa Kamikadze –
Boží vietor.
Veľký ako poník,
pokojný ako baránok
v špinavej psej koži.

Kameňmi sme ho
vyhnali na jeseň,
pretože sme ho už
nechceli.

Z očí som zišiel
spolu so slzami,
a predsa veselý.

Nepokoj

Na plafóne vlhké
mapy vzdialených krajín, bludných miest,
kde ešte vždy pri východe slnka
štíhli rybári ponúkajú okoloidúcim
zrkadlové telá rýb.
Platím šupinkami v očiach
a za odmenu cítim, ako izba dýcha.
Vybiť zo seba tento nepokoj.
Vyvrhnúť ho ako spermie, obsah
žalúdka medzi dvoma večierkami, alebo
sa o to aspoň pokúsiť. Na stole
rozhádzané knihy.
V prázdnej váze
odkvitnutá
kvetná nedeľa.

Závislosti

Zakaria, včera bol prvý deň
púšte. Zúrivo tlejúci, začal
aj skončil sa v tom istom zrnku
piesku a napokon
prešiel do ďalšej dusivej noci.

Snívalo sa mi, že lietam.
Na veľkej, tučnej zelenej muche, ktorú
(nejaký)
spáč, veľmi podobný mne,
v spánku prehltol.

Ráno som v konzerve sardiniiek
našiel skrutku.

Tak tancuje oheň

Z mojej strany postele
je lepší výhľad na okno,
z mojej strany postele si najlepšia.
Konské gaštany
kvitnú omamne a večera
si na zemi s chuťou
vychladla. Robíme
pohyby. Také, aké robia dvaja, keď
sa milujú, ale je to akýsi druh
tanca. Tak tancuje oheň,
láva, keď dobehne unikajúcu trávu,
niečo vystrašene živé,
keď finálne dorazí k vode.

Polsvetielka tvojich zreničiek,
tvoje predvzduchy
v potichu.

V nedeľu

V pondelok jeden
bezchybne oblečený džentlmen
omylom vykročil do práce oknom
a cestou dolu sa
tváril trochu zmätene a trochu šťastne.

V utorok ho jedna
bezchybne oblečená dáma
nenasledovala.

V stredu som chcel
s chlapmi víno jesť, chlieb piť
a možno na vodu sa premeniť,
vo štvrtok chlieb neprivezli
a víno sa skazilo.

Piatok bol podivne pokojný.

V sobotu sa
obloha roztancovala
okolo jedinej hviezdy,
niekde sa narodil kráľ.

V nedeľu prileteli kobyľky.

Jablko

Nič nie je skutočné, len ty.

Nič nie je skutočné,

iba ty,

ty,

ty.

Každú jeseň

plnú medu,

každú daždivú jeseň,

hľadám to jablko,

z ktorého si vyšla.

Každé

neduživo nahryznem

a pustím ho

dolu po prúde.

Taký maličký

atómový

spomienkoborec.

Zakaria?

Končím,
začínam.

Z priestoru "dnu"
do priestoru "von",
z jaskyne "dnu"
do tej druhej
vedie obojsmerne priepustný
komín –

come in,
come out.

Vchádzam a vychádzam. A ak
sa dobre pamätám, dlhujem
ti ešte jeden orgazmus,
ale kedy ho vrátim, neviem,

Zakaria je totiž môj obojok,
moja železná košeľa.

VOJSŤ DO NEJ.

Vyjsť z nej,
vyzliecť sa z nej.

OBSAH

Hrdza

Ryžolet

Pach

Na Vianoce

Šlabikár

Na Jána I.

Host'

Ďalšie plátna

A-muž

Cigáni

Ďalšie vlákna

Otázka času

Keď chodím

Dvojča

Ako som povedal, rovina

O krvi

Raz za sto rokov

Hriech

Opravy

Tváre

Na Jána II.

Prílív číslo tri

Canina

Hrdza

Nezvládnutý pôrod

V dome

Zakaria, najširší záber

Vo mne

Divo-kosť

Vollmund

Plátno

Ovocné počty

Slina

Nôž

Dievčatko

Na juh

Rovina

Búda

Nepokoj

Závislosti

Tak tancuje oheň

V nedeľu

Jablko

Zakaria?

Vojst' do nej...